

CONCLUSIES VAN HET ONTWIKKELGESPREK

Onderwerp : Ontwikkelgesprek
Aan : Het visitatiepanel
Van : De opleiding Accountancy
Datum : 1 oktober 2025

Datum en de locatie van het ontwikkelgesprek

- Woensdag 1 oktober 2025
- Ruitenberglaan 31 te Arnhem

De deelnemers en thema's van het gesprek

De opleiding heeft voorafgaand aan het ontwikkelgesprek twee thema's door middel van een notitie aangedragen om met het panel te bespreken. Het eerste thema ging over het omgaan met de CEA eindtermen in het bacheloronderwijs en het tweede thema over onderzoekend vermogen in de bacheloropleiding. De thema's zijn in twee groepen besproken met de panelleden besproken. In onderstaande tabel zijn de deelnemers per gespreksronde weergegeven.

Thema	Namens de opleiding	Namens het panel
1. Hoe omgaan met CEA-eindtermen voor het bacheloronderwijs?	• Lianne Herms (Academiemanager) • Lilian Prevoo (Academiemanager) • Inge Hilge (docent) • Diede Hoenderboom (docent) • Daniël van Kessel (docent/studieadviseur)	• Ronald Smitjes • Dirk van der Bij
2. Onderzoekend vermogen in de bacheloropleiding	• Stefan Jansen (docent) • Emma Maarsingh (docent) • Henk Ruiter (docent/onderzoeker) • Sabrina Jupijn (docent)	• Linda Rutkens • Joost Zee

Thema's van de ontwikkelgespreken

- **Thema 1. Hoe omgaan met de vernieuwde CEA-eindtermen in het bacheloronderwijs?**
- **Thema 2: Onderzoekend vermogen in de bachelor**

Hieronder worden de samenvattingen van de twee ontwikkelgesprekken weergegeven die de opleiding met het panel heeft gevoerd. Deze gesprekken vonden plaats in het kader van de curriculumontwikkeling van de opleiding en waren gericht op reflectie, verdieping en verdere concretisering.

Thema 1. Hoe omgaan met de vernieuwde CEA-eindtermen in het bacheloronderwijs?

Deelnemers HAN: Lianne Herms (gespreksleider), Lilian Prevoo, Daniël van Kessel, Inge Hilge, Diede Hoenderboom
Panel: Ronald Smitjes en Dirk van der Bij
Notulist: Dirk Kets

Vraagstelling vanuit de opleiding

Tijdens het ontwikkelgesprek van 1 oktober stond de vraag centraal hoe om te gaan met de voorgenomen vernieuwing van de CEA-eindtermen en de integratie daarvan in het bacheloronderwijs. De actualisering van het beroepsprofiel en de herformulering van de eindtermen hebben namelijk niet alleen impact op de inhoudelijke eisen aan toekomstige professionals, maar ook op de manier waarop opleidingen worden ingericht.

Reacties en opmerkingen

- **Variatie in toetsvormen:** Niet alle eindtermen hoeven met kennistoetsen te worden getoetst. De eindtermen op niveau A zijn gericht op reproductie en lenen zich goed voor kennistoetsen, De eindtermen op niveau B en C vragen meer inzicht en toepassing van studenten en vragen om andere toetsvormen. Denk bijvoorbeeld aan beroepsproducten en groepsopdrachten. Zet daarbij actief peer-feedback. Dit kan namelijk bijdragen aan een betere borging van kennis en vaardigheden. Bovendien wordt ook de werkdruk voor docenten verlicht en wordt samenwerking tussen studenten gestimuleerd.
- **Praktijkgericht leren:** Studenten zouden gekoppeld moeten worden aan bedrijfsbegeleiders bij praktijkopdrachten. Op die manier reflecteren zij direct op de eindtermen die ze in de praktijk aanraken. Voorwaarde is wel dat begeleiders zorgvuldig worden geselecteerd en in staat zijn bruikbare feedback te geven.
- **Integratie van generieke vaardigheden:** Generieke eindtermen kunnen gekoppeld worden aan vaardigheden en geïntegreerd worden getoetst binnen het curriculum.
- **Flexibiliteit en keuzemogelijkheden:** Het cafetariamodel kan studenten de mogelijkheid bieden om hun eigen leerpad te volgen. Studenten brengen bijvoorbeeld eerst een bedrijf in kaart (risicoanalyse, stakeholdersanalyse, etc.) en kiezen daarna specifieke opdrachten die aansluiten bij hun interesses en ontwikkelbehoeften.
- **Stages en doorlopende leerlijnen:** Voorbeelden zoals de Fontys-stage in jaar 2 (kennisopbouw gevolgd door een 10-weekse stage met praktijkopdrachten en onderzoek) en het afstuderen gericht op beroepstaken zijn inspirerend. Daarnaast is het belangrijk te kijken naar de aansluiting met post-hbo en masterprogramma's, zodat er sprake is van een doorlopende leerlijn van bachelor.

Conclusie

De kern van de discussie ligt in het zoeken naar balans: hoe vertalen we de vernieuwde CEA-eindtermen naar een haalbare en betekenisvolle set van leeruitkomsten, die richting geeft aan het bacheloronderwijs en ruimte biedt voor vernieuwing en flexibiliteit? Het gesprek met het beroepenveld en de praktijk is hierbij essentieel, om samen te zorgen voor een onderwijsprogramma dat studenten voorbereidt op de toekomst van het beroep.

Thema 2: Onderzoekend vermogen in de bachelor

Deelnemers HAN: Stefan Janssen (gespreksleider), Henk Ruiter, Emma Maarsingh
Panel: Joost Zee, Linda Rutkens, Henmar Moesker, Sabrina Jupijn
Notulist: Ramona Ruijters

Vraagstelling vanuit de opleiding:

In het verleden hebben we de studenten voor het afstuderen vooral getoetst op onderzoekend vermogen. Nu de aanpak van de afstudeeropdracht is veranderd, vragen wij ons of hoe we het onderzoekend vermogen op de juiste manier kunnen toetsen. En of wij dit nu op de goede manier doen.

Reacties en opmerkingen:

- **Positionering van onderzoekend vermogen.** Er werd herkend dat in sommige opleidingen nog sterk wordt gewerkt met scripties, terwijl het werkveld niet altijd behoefte heeft aan zwaar theoretisch onderbouwde werkstukken. Onderzoek lijkt vooral aan betekenis te winnen wanneer studenten doorstromen naar een masteropleiding. Dit roept de vraag op wat in het hbo precies verwacht mag worden: het opleiden van onderzoekers of het ontwikkelen van onderzoekend vermogen.
- **Onderzoekende houding.** Er werd onderscheid gemaakt tussen het bezitten van een onderzoekende houding en het daadwerkelijk functioneren als onderzoeker. De discussie ging over de vraag of dit volledig op eindniveau moet worden getoetst, of dat het juist gedurende het hele curriculum regelmatig moet worden gemonitord. Belangrijk daarbij is dat studenten leren wetenschappelijke bronnen te lezen en te begrijpen, en dat zij inzicht krijgen in passende methodologie: weten welke onderzoeksmethode in welke situatie het meest geschikt is. Ook werd benadrukt dat aandacht moet zijn voor de volledige onderzoekscyclus. De opleiding zou hierin een doorlopende leerlijn moeten bieden, zodat onderdelen niet versnipperd worden aangeboden. Daarbij ligt de keuze voor ofwel jaarlijks één aspect centraal staat, ofwel de gehele cyclus telkens terugkomt met oplopende complexiteit en verdieping.
- **Toetsen van onderzoekend vermogen**
Binnen het beroepsprofiel wordt gesproken over één overkoepelende term: onderzoekend vermogen. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen statistisch en kritisch onderzoekend vermogen. Besproken werd hoe dit vermogen zichtbaar wordt in producten van studenten. Moet dit altijd resulteren in een advies, of kan dit ook een andere vorm aannemen, zoals een analyse van een jaarrekening? Ook werd geopperd om toetsing om te keren: uitgaan van een gegeven advies en vervolgens laten reconstrueren welke onderzoekscyclus daaraan ten grondslag ligt.
- **Invloed van AI.** Tenslotte kwam de snelle ontwikkeling van AI ter sprake en de impact daarvan op de toetsing van onderzoekend vermogen. Dit vraagt om heroverweging van toetsvormen en beoordelingscriteria. Als praktische suggestie werd genoemd om tijdens een beoordelingsproject van tien weken te werken met een logboek, zodat de ontwikkeling van het eindproduct inzichtelijk wordt. Dit moet echter op een slimme en efficiënte manier gebeuren, zonder onnodige administratieve lasten, eventueel ondersteund door een geschikte tool.

Conclusie

Uit het gesprek blijkt dat onderzoek in het hbo primair gericht zou moeten zijn op het ontwikkelen van onderzoekend vermogen in plaats van het opleiden van volwaardige onderzoekers. Dit vraagt om een

consistente en doorlopende leerlijn waarin de volledige onderzoekscyclus wordt aangeboden. Toetsing moet niet alleen het eindproduct beoordelen, maar ook het proces en de onderliggende keuzes zichtbaar maken. Daarbij is het van belang kritisch te kijken naar passende toetsvormen in een tijd waarin AI een steeds grotere rol speelt. Het doel is een evenwichtige en toekomstbestendige invulling van onderzoekend vermogen, die aansluit bij zowel het werkveld als verdere academische ontwikkeling. De opleiding neemt deze adviezen mee in de ontwikkeling van het vernieuwde curriculum, waar onderzoekend vermogen zowel op NLQF-5 als NLQF-6 getoetst wordt.